

kun skulde holde en mindre Hær, men holde den saa god, som det var muligt, veløvet og vel forsynet med Befalingsmænd. Jeg var ifjor enig med ham i, og jeg udtalte det i denne Sal, at det vel kunde være, at vi, naar det engang kom dertil, at vi skulde føre en Kamp for vor Frihed og Selvstændighed, muligvis vilde kunne føre den med større Held og i alt Fald mere glimrende med en lille, men vel øvet og med Befalingsmænd godt forsynet Hær end med en større, løsere sammensat, mindre vel øvet og med Befalingsmænd mindre vel forsynet. Men hvad der var absolut nødvendigt, det var, at vi kunde være sikre paa i det givne Øieblik virkeligt at have den omtalte lille og veløvede Hær til vor Raadighed, og jeg yttrede, at jeg nærrede en stor Tvivl om, at det vilde lykkes at danne en saadan Hær, og om, at man vilde kunne opretholde den rigtige og gode Aand i en saadan for en stor Deel af Stillingsmandstabs bestaaende Hær, der savnede Rod i Folket, og som for en væsentlig Deel vilde mangle den Tillid til sig selv, som vilde være nødvendig. Det forekom mig derfor, at der dengang kun var to Veie at gaae, enten aldeles at afskæbne og saa at offere alle vore Kræfter paa Udviklingen af vore materielle Interesser, eller ogsaa at vedtage en Ordning af Forsvarsvæsenet omtrent som den, der blev forelagt af Regjeringen. Det er denne sidste Veie, som Repræsentationen, i fuld Samstemning med Hans Majestæts Regjering, da slog ind paa, uagtet det var bitterligt for os Alle, at vi derved paalagde Landet meget betydelige Byrder. Var det end ikke udtalt tilstrækkelig tydeligt i selve Regjeringens Forslag og i de Motiver, hvormed dette Forslag var ledsaget — og jeg for min Deel vilde have ønsket, at Regjeringen dengang havde udtalt sig med endnu større Aabenhed —, saa blev det dog her i Salen af flere meget vægtige Stemmer udtalt, at det, hvorom det dreiede sig, ikke var en Bevilling paa mellem 4 og 5 Millioner Rigsdaler aarligt til vort Forsvarsvæsen, men at der meget snarere vilde blive Tale om Summer paa imellem 6 og 7 Millioner aarligt. Desuagtet vedtog vi her i Salen med overveiende Majoritet Forslaget til Hærloven, og hvorfor gjorde vi det? Vi gjorde det efter

min Overbeviisning, fordi vi troede, at det vilde være et Middel til at opretholde Modet i Folket. Vi lovede os gavnlige og nyttige Følger af Hærlovsforslagets Vedtagelse; vi nærrede det Haab, at vi ved at samle alle Samsundsclasser til et stort Formaal vilde tilveiebringe den Enighed i Folket, som er en saa væsentlig Betingelse for, at et Folk kan bestaae. Vi vare os fuldt bevidste, at vi — for at jeg skal benytte et Udtryk, som den ærede Finantsminister brugte igaar — ved Hærlovsforslagets Vedtagelse sagde et A, som maatte føre et B med sig. Jeg udtaler idag her, at foruden dette B vil der komme et C og et D, og det vil jo rimeligvis ikke vare ret mange Dage, inden vi her i Salen blive opfordrede til at udtale vort B og vort C og vort D, og jeg haaber, i Modsetning til, hvad det ærede 5te Medlem for Kjøbenhavn (Melchior) igaar udtalte, at vi i Overensstemmelse med, hvad vi gjorde ifjor, ogsaa iaar vilde sige Ja til de omtalte Bevillinger, der vilde blive fordrøede af os. Men havde vi, da vi vedtog Forslaget til Hærloven, haft den Tro, at vi derved vilde gjøre det til en Umulighed for os at affee Noget til Udviklingen af Landets materielle Interesser, da havde vi efter min Overbeviisning handlet aldeles uforsvarligt, og kan det godtgjøres, at vi ved Vedtagelsen af Forslaget til Loven om Forsvarsvæsenet have gjort dette til en Umulighed, saa bør vi efter min Mening saa snart som muligt rive ned igjen iaar, hvad vi opbyggede ifjor. Det kan ikke nytte Noget at vedtage Lovforanstaltninger, der vel ere stikede til at opretholde Modet og Selvstændighedsfølelsen hos Folket, naar vi derved tillige paalægge det Byrder, som det i Tiden ikke vil være istand til at bære, eller som vilde lamme al Virksomhed i Landet. Dette antager jeg nu imidlertid lykkeligvis heller ikke er Tilfældet. Jeg troer, at det vil være muligt for Landet at bære de Byrder, som Forsvarsvæsenet udkræver, idetmindste i saa lang Tid, som den nuværende svævende Tilstand i Europa forbliver usorandret, og desuagtet at affee de fornødne Midler til Ophjælpning af Landet og til Udvikling af dets Hjelpekilder, og jeg troer tillige, at vi, naar vi have denne Overbeviisning, bør gjøre det saa snart og saa hurtigt,